

Nya regler om märkning av vin

Helena Arnberg, Livsmedelsverket. 2023-11-17

Agenda

- Aktuell lagstiftning och EU-arbetet
- Vilka produkter omfattas?
- Fysisk eller elektronisk etikett?
- Språk
- Näringsdeklaration
- Ingrediensförteckning
- Vägledning och lästips

Aktuell lagstiftning

1. Informationsförordningen (EU) nr 1169/2011 (FIR/FIC)
2. Samlade marknadsordningen förordning (EU) nr 1308/2013 om vin (CMO)
3. Förordning (EU) nr 251/2014 om aromatiserade vinprodukter
4. Både 2 och 3 ändrade genom ändringsförordning (EU) 2021/2117
5. Tillämpningsförordning (EU) 2019/33 om märkning av vin (ny artikel 48a)
6. Ny delegerad förordning som kompletterar 251/2014

[Att söka lagstiftning om livsmedel \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se)

Livsmedelsverkets arbete i EU

- Vårt uppdrag är att ta fram underlag och förslag till regeringen om olika frågor som rör mat och dricksvatten
 - I praktiken är det ofta Livsmedelsverket som deltar i förhandlingsarbetet på EU-nivå - på regeringens uppdrag
1. Förberedelse inför regelarbete
 2. Beredning av förslag
 3. Omröstning
 4. Reglerna träder i kraft
 5. Tolka och tillämpa reglerna

[Livsmedelsverkets arbete i EU](#)

Vilka produkter omfattas?

- **Framställda** den 8 december 2023 eller senare
- Framställt/producerat = när produkten uppfyller kriterierna för kategorin (del II i bilaga VII till CMO)
- ”Som ett exempel avser ”vin” (kategori 1) den produkt som uteslutande erhålls genom hel eller partiell alkoholjäsning av färska druvor, även krossade eller av druvmust. Dessutom måste vin ha uppnått den alkoholhalt och syrahalt som krävs enligt punkt 1 i bilagan.”
- **Undantag:** Produkter framställda före 8 december får märkas enligt de regler som gällde då och säljas till dess lagren tar slut
- Även vin som är framställt före 8 december men lagras på tank/fat och märks efter det datumet

Fysisk eller elektronisk etikett?

- Valfritt
- **Fysisk:** all obligatorisk information på etiketten eller direkt på förpackningen
- **Elektronisk:** energivärdet och eventuella allergener på etiketten/förpackningen + fullständig näringsdeklaration och ingrediensförteckning elektroniskt
- Får inte samla in och spåra användardata

Länk till hemsida

QR-kod

Elektronisk etikett

En neutral sida utan annan frivillig information som drar uppmärksamheten till sig

Ingen annan information avsedd för försäljnings- eller marknadsföringsändamål

- Får man länka till sin hemsida? Nej
 - "Inkluderandet av en e-handelswebbplats eller en vingårdswebbplats betraktas utan tvekan som ett "marknadsföringssyfte"."

Det ska vara tydligt för konsumenten vart QR-koden leder

- Räcker det med ett "i" för information? Nej (men CEEV protesterar mot detta)
 - "Presentationen av en QR-kod bör därför vara tydlig för konsumenterna vad gäller dess innehåll, det vill säga den obligatoriska information som presenteras på elektronisk väg. Generiska termer eller symboler (som ett "i") är inte tillräckliga för att uppfylla kraven i denna bestämmelse. Om informationen som tillhandahålls på elektronisk väg (identifierad med t.ex. en QR-kod) är ingrediensförteckningen, måste en rubrik, som avses i artikel 18.1 i FIC-förordningen, användas, på samma sätt som den nuvarande praxis som används för pappersetiketter för andra livsmedel (dvs. innehåller ordet "ingredienser")."

Språk

Lex specialis för vin enligt artikel 121 i CMO

- Fysisk eller elektronisk etikett – ett eller flera av unionens officiella språk (men allergener på svenska i Sverige)

”För de termer som används omfattas deras språksystem av samma regler som de andra obligatoriska uppgifterna som avses i artikel 119 i förordningen om den gemensamma organisationen av marknaden, dvs. reglerna som definieras som *lex specialis* i artikel 121 i förordningen om den gemensamma organisationen av marknaden.”

Dvs det ska anges på ett eller fler av EU's officiella språk men på produktsidan, t.ex. U-label eller motsvarande, kan det ju finnas möjlighet att visa texten på ett språk som konsumenten förstår.

Näringsdeklaration

- Ska anges enligt informationsförordningen (FIR)
- Energi, fett - varav mättat fett, kolhydrater - varav sockerarter, protein och salt
- Tabellform om utrymmet tillåter
- Vissa andra beståndsdelar (t.ex. polyoler) får läggas till frivilligt
- Energivärdet på etiketten får uttryckas genom att använda symbolen "E" följt av värdet (när fullständig ND anges elektroniskt)
- Alla värden ska vara med, även de som är 0

energy

fat

of which

— saturates,

carbohydrate

of which

— sugars

protein

salt

Beräkning av näringsvärden

Värdena i näringsdeklarationen är genomsnittsvärden, baserat på:

- a) tillverkarens analys av livsmedlet,
- b) kända eller faktiska genomsnittsvärden för de använda ingredienserna,
- c) eller allmänt fastställda och godtagna uppgifter

Uppgifter i Livsmedelsdatabasen kan användas: [Näringsdeklaration \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se/naringsdeklaration)

”Energivärdet ska beräknas med hjälp av de omräkningsfaktorer som anges i bilaga XIV till FIR och anges i kilojoule (kJ) och kilokalorier (kcal), med angivande av kilojoule i första hand och kilokalorier i andra hand, enligt bestämmelserna i bilaga XV till den förordningen.

Energivärden och näringsvärden ska anges per 100 g eller per 100 ml (artikel 32.2 i FIR).”

Ingrediensförteckning

- Ingrediensförteckningen ska föregås av en rubrik som innehåller ordet "ingredienser".
- Ingredienserna ska listas i fallande viktordning, som registrerats vid tidpunkten för deras användning vid tillverkningen av livsmedlet.
- De ingredienser som utgör mindre än 2 % av den färdiga produkten kan listas i en annan ordning efter övriga ingredienser.
- Ingredienser ska presenteras med deras specifika namn, med de undantag som anges i FIR och i förordning (EU) 2019/33 (t.ex. "druvor" som hänvisar till råvaran).

Mousserande vin

Tillsättning av tiragelikör och expeditionslikör vid framställning av mousserande viner får anges med de särskilda uppgifterna "tiragelikör" och "expeditionslikör", antingen ensamma *eller* tillsammans med en förteckning över deras beståndsdelar, så som fastställs i bilaga II till förordning (EU) 2019/934. Förteckningen ska i det senare fallet skrivas inom parentes efter orden "tiragelikör" och "expeditionslikör".

Tillsatser

- Tillsatser ska anges med namnet på deras funktionskategori, följt av deras specifika namn eller E-nummer
- I tabell 2 i del A i bilaga I till delegerad förordning (EU) 2019/934 finns den fullständiga listan över tillsatser och processhjälpmedel som får användas i vinproduktion
- Tabellen grupperar ämnena i relevanta funktionskategorier (surhetsreglerande medel, konserveringsmedel/antioxidanter, stabiliseringsmedel, etc.) och fastställer de termer som ska användas för att namnge de funktionella kategorierna och de ämnen som ska listas i ingrediensförteckningen

Surhetsreglerande medel och stabilisatorer

- Tillsatser som räknas till kategorierna ”surhetsreglerande medel” och ”stabilisatorer” och som är av liknande slag eller inbördes utbytbara får anges i ingrediensförteckningen med uttrycket ”innehåller... och/eller”, följt av högst tre tillsatser
- Åtminstone en av dessa ska förekomma i slutprodukten

Förpackningsgas

- Den specifika förpackningsgas som används ska presenteras i ingrediensförteckningen med dess specifika namn *eller* så kan den ersättas med någon av följande uppgifter "Tappat i en skyddande atmosfär" eller "Tappning kan ske i en skyddande atmosfär"
- Det senare fallet ska presenteras i samma synfält som ingrediensförteckningen
- Listning av alternativa förpackningsgaser är inte tillåtet
- Exempel på förpackningsgaser: kväve och koldioxid

Berikning

- Ämnen som används för berikning räknas som ingredienser och ska därför anges i ingrediensförteckningen
- Koncentrerad druvmust och rektifierad koncentrerad druvmust får grupperas tillsammans och endast visas i ingrediensförteckningen som ”koncentrerad druvmust”
- Sackaros, det andra ämnet som tillåts för berikning, måste anges separat och får betecknas ”socker”

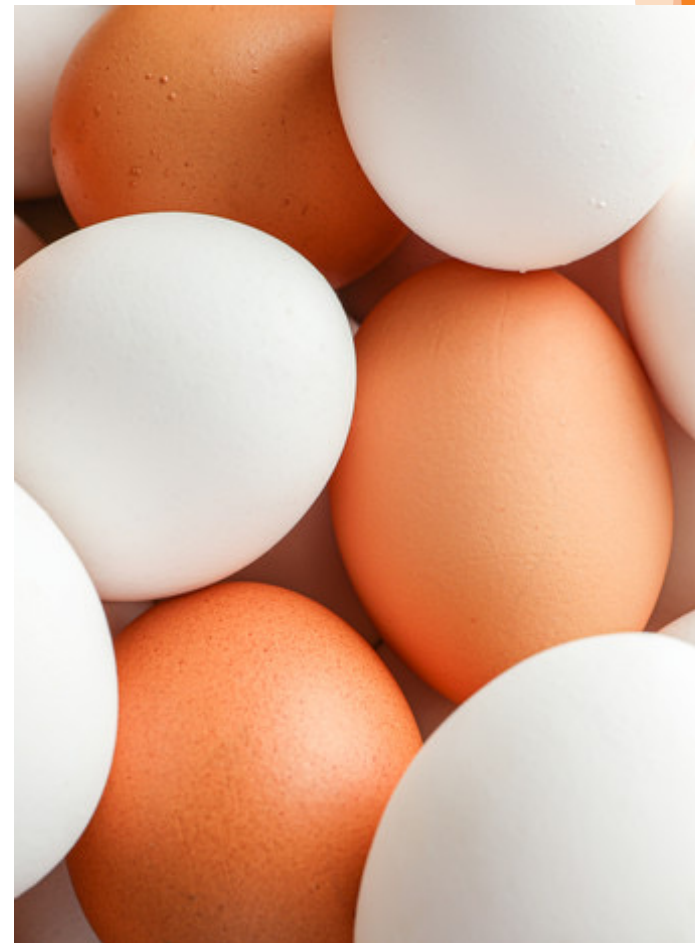

Processhjälpmedel

- Definition av processhjälpmedel finns i artikel 3 b i förordning (EG) nr 1333/2008 om livsmedelstillsatser.
- Kolumn 5 och 6 i tabell 2 i del A i bilaga I till förordning (EU) 2019/934 anger om ämnet räknas som tillsats eller processhjälpmedel (eller både och), på sidan 13 i den konsoliderade versionen av [\(EU\) 2019/934](#)
- **Exempel: Jäst** som används i vinproduktion räknas som ett processhjälpmedel och behöver inte listas som en ingrediens. Den enda jästförening som måste nämnas i ingrediensförteckningen är mannoproteiner från jäst eftersom denna används som en tillsats.

Allergener

- Märkning med ingredienser som orsakar allergi eller intolerans, så kallade allergener, ska för **sulfiter/svaveldioxid**, **ägg** och **mjök** anges enligt artikel 41 i förordning (EU) 2019/33
- Dessa tre får åtföljas av ett relevant piktogram som anges i del B i bilaga I till förordning (EU) 2019/33
- Allergener ska anges på svenska i Sverige eller på ett språk som endast obetydligt skiljer sig från svenska.
- Ämnets beteckning ska **framhävas** genom en teckenuppsättning som tydligt skiljer beteckningen från resten av ingrediensförteckningen, exempelvis genom **typsnitt**, **stil** eller **färg**
- Om elektronisk ingrediensförteckning används ska allergener dessutom anges på förpackningen och föregås av ordet "innehåller"

Livsmedelsverkets arbete med stöd och vägledning

- Flera olika forum för vägledning:
 - Webben [Livsmedelsverket](#) (för alla våra målgrupper)
 - Kontrollwiki – webbplats för fördjupning [Startsida - Kontrollwiki \(livsmedelsverket.se\)](#) (främst riktad till inspektörer och företag)
 - Fråga oss [Fråga oss – Livsmedelsverket](#) (för konsumenter och företag)
 - Telefonupplysningen 018-17 55 00. Öppettider: Tisdagar och torsdagar klockan 9.00-11.00 (för konsumenter och företag)
 - *Livstecknet (för de som arbetar inom svensk livsmedelskontroll)*

Lästips

[Näringsdeklaration - Kontrollwiki \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se/naringsdeklaration)

t.ex. beräkning av energivärde, hur näringsvärdena får fastställas, och hur mycket näringsdeklarationen får avvika.

[Ingredienser - Kontrollwiki \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se/ingredienser)

t.ex. hur ingredienser ska anges, i vilken ordning, och hur tillsatser ska anges i ingrediensförteckningen.

[Allergeninformation - Kontrollwiki \(livsmedelsverket.se\)](https://www.livsmedelsverket.se/allergeninformation)

t.ex. vilka ämnen ska alltid anges i ingrediensförteckningen och vilka ska framhävas.

[Alkoholhaltiga drycker – tillverkning och märkning](#)

Guide till att hitta rätt i lagstiftningen för bl.a. vin

27/11: Kommissionens Frågor och svar (Q&A)

Livsmedelsverket